

Ο καιρός της σοκολάτας Τραγούδι για τρεις

ΙΔΕΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ
για δύο βιβλία
της Λότης Πέτροβιτς-Ανδρουτσοπούλου

Σχεδιασμός: Νίκη Κωνσταντίνου-Σγουρού, δασκάλα

Ο καιρός της σοκολάτας
Εξωφ.: Γιώργος Ναζλής

Τραγούδι για τρεις
Εξωφ.: Λότη Πέτροβιτς-Ανδρουτσοπούλου

Οδηγίες:

Οι δραστηριότητες που ακολουθούν απευθύνονται σε μαθήτριες και μαθητές Γυμνασίου και Λυκείου, σε παιδιά δηλαδή που έχουν την ηλικία της Χριστίνας και του Φίλιππου, των κεντρικών ηρώων στο μυθιστόρημα Τραγούδι για τρεις. Τα παιδιά αυτά -με αφορμή τη γιορτή της 28ης Οκτωβρίου- αναζητούν προσωπικές ιστορίες και μνήμες από την περίοδο της Κατοχής. Έτσι, οι σημερινές αναγνώστριες και αναγνώστες των βιβλίων -με αφορμή τα δύο βιβλία και τις προσωπικές μνήμες της Λότης Πέτροβιτς-Ανδρουτσοπούλου- εξερευνούν το παρελθόν και συζητούν ζητήματα που αφορούν τη σχέση του με το παρόν. Οι δραστηριότητες αφορούν άλλοτε το ένα και άλλοτε το άλλο βιβλίο ή τον συνδυασμό των δύο και μπορούν να τροποποιηθούν ανάλογα με τη δυναμική της ομάδας και τα ιδιαίτερα της ενδιαφέροντα.

Καλή εξερεύνηση και καλή ανάγνωση! Ευχόμαστε να απολαύσετε αυτή τη συνάντηση με το παρελθόν και τις μνήμες.

Κολάζ

Το εξώφυλλο του μυθιστορήματος *Τραγούδι για τρεις* είναι ένα κολάζ που έχει φτιάξει η ίδια η συγγραφέας. Φτιάξτε δικά σας κολάζ εμπνευσμένα από τις ιστορίες των δύο βιβλίων. Η τεχνική του κολάζ επιτρέπει τη μίξη στοιχείων από διαφορετικές εποχές, όπως εικόνες από τα τέλη της δεκαετίας του '80, την Κατοχή, αλλά και το σήμερα, χάρτες των Εξαρχείων, φωτογραφίες από τον λόφο του Στρέφη ή ακόμα και περιτυλίγματα σοκολάτας. Μπορείτε να αναζητήσετε ακόμα τις φωτογραφίες που τράβηξε η φωτογράφος Βούλα Παπαϊωάννου και αποτυπώνουν τη ζωή στα χρόνια του πολέμου, τα συσσίτια, τους τραυματίες...

Στόχος δραστηριότητας: Να οπτικοποιήσουν τα παιδιά τις ιστορίες και να συνδέσουν το παρόν με το παρελθόν.

«Τους ακούσαμε μόνο»

Λέει η αφηγήτρια για την άφιξη των ναζί στην Αθήνα. Στο μυθιστόρημα *Τραγούδι για τρεις* ο ήχος παίζει κεντρικό ρόλο στην αφήγηση από τα οχήματα και τις μπότες της Γκεστάπο μέχρι τα μαθήματα πιάνου και τις επιλογές κομματιών της κυρίας Ελισάβετ. Διαλέξτε ένα απόσπασμα του βιβλίου και «ντύστε» το με ήχο - μπορείτε να το ηχογραφήσετε προσθέτοντας μουσικές και ηχητικά εφέ. Μπορείτε ακόμα να φτιάξετε μια playlist με τη μουσική του βιβλίου, το soundtrack του. Μην ξεχάσετε να αναζητήσετε, εκτός από τα εμβλήματα, τη φωνή της Σοφίας Βέμπο ή τη Φλαμουριά του Σούμπερτ, τα τραγούδια που ακούει στα ακουστικά του ο Φίλιππος.

Στόχος δραστηριότητας: Να πειραματιστούν τα παιδιά με τους ήχους, αλλά και να γνωρίσουν διαφορετικά μουσικά είδη.

Το εργαστήριο της συγγραφέα

Στον πρόλογο του βιβλίου *Ο καιρός της σοκολάτας*, η συγγραφέας συστήνει στις αναγνώστριες και τους αναγνώστες το λογοτεχνικό του είδος. Πρόκειται για μια μορφή αυτομυθοπλασίας: μνήμες του παρελθόντος και προσωπικά της βιώματα μπλέκονται με ιστορικά στοιχεία αλλά και δημιουργήματα της φαντασίας, για να υφάνουν τα βιβλία της. Η συγγραφέας διηγείται ιστορίες που έχει ζήσει. Κάποιες από αυτές, μας λέει, τις έχει εντάξει μέσα στα μυθιστορήματά της. Ποια είναι η Ειρήνη στο *Τραγούδι για τρεις*; Τι έγινε τελικά με τα παγόνια ή τη γλυκόζη; Πώς πείστηκαν τελικά οι μεγάλοι να φάνε; Εξερευνήστε τα κοινά στοιχεία ανάμεσα στα δύο βιβλία και συζητήστε.

Στόχος δραστηριότητας: Να προβληματιστούν τα παιδιά σχετικά με τη σχέση μνήμης και μυθοπλασίας.

Μνήμη, λήθη και αφήγηση

Τι επιλέγουν οι άνθρωποι να θυμούνται και τι να ξεχνάνε; Πότε αφηγούνται κάτι και σε ποιες συνθήκες; Πώς αντιμετωπίζουμε εμείς αυτές τις προσωπικές μαρτυρίες ειδικά όταν αφορούν τραυματικές εμπειρίες; Τι χρειάζεται να φροντίσουμε; Με αφορμή το κεφάλαιο 11 στο *Τραγούδι για τρεις*, αλλά και συνολικά το βιβλίο *Ο καιρός της σοκολάτας*, συζητάμε τις παραπάνω ερωτήσεις, αλλά και άλλες που μπορεί να προκύψουν και δοκιμάζουμε να γράψουμε ένα πρωτόκολλο για τη συλλογή προσωπικών μαρτυριών.

Στόχος δραστηριότητας: Να έρθουν τα παιδιά σε επαφή με τα ηθικά ζητήματα της ιστορικής έρευνας και να προετοιμαστούν για δικές τους ανάλογες αναζητήσεις.

«Γύρνα την κασέτα από την άλλη πλευρά»

Με αφορμή τα κεφάλαια 5 και 7 στο *Τραγούδι για τρεις*, σημειώστε ποια ήταν τα τεχνολογικά μέσα που είχαν τα παιδιά διαθέσιμα για την έρευνά τους. Τι δυσκολίες αντιμετώπιζαν; Τι έχει αλλάξει σήμερα; Τι διευκολύνει τις ιστορικές μας έρευνες και καταγραφές; Τι δυσκολίες ίσως όμως αντιμετωπίζουμε τώρα; Τι πρέπει να προσέχουμε;

Στόχος δραστηριότητας: Να γνωρίσουν τα παιδιά την τεχνολογία προηγούμενων εποχών, αλλά και να προβληματιστούν σχετικά με τα σημερινά μέσα.

Καιρός για σοκολάτα!

«Σκέφτομαι καμιά φορά πως ίσως από τότε δέθηκε μέσα μου η γεύση της σοκολάτας με την ανακούφιση, τη σιγουριά, την ηρεμία...» λέει η συγγραφέας. Υπάρχουν γεύσεις που να πυροδοτούν σε εσάς συγκεκριμένα συναισθήματα; Γράψτε μικρά κείμενα ή και διηγήματα.

Στόχος δραστηριότητας: Να μοιραστούν τα παιδιά εμπειρίες και συναισθήματα.

Τα μηνύματα του ραδιοφώνου

«Ο Άγγελος ο Σερραίος στέλνει φιλάκια στην κόρη του, στον λόφο της φλαμουριάς, και χαιρετίσματα στους δικούς του». Με αυτό το ραδιοφωνικό μήνυμα επιλέγει ο μπαμπάς της μικρής Ελισάβετ να της στείλει σημείο ζωής από τη Μέση Ανατολή. Χρησιμοποιεί ως κωδικό τον λόφο της φλαμουριάς. Μπείτε στη θέση των ηρώων και γράψτε κι άλλα αντίστοιχα μηνύματα ή δοκιμάστε να γράψετε δικές σας υπαινικτικές ραδιοφωνικές αφιερώσεις.

Στόχος δραστηριότητας: Να αναπτύξουν τα παιδιά ενσυναίσθηση, αλλά και να εκφραστούν μέσα από ένα απροσδόκητο μέσο.

Λαέ της Αθήνας

Διατρέξτε την αφήγηση της Ελισάβετ στο *Τραγούδι για τρεις* και καταγράψτε τα συλλαλητήρια που αναφέρει. Τι μαθαίνουμε από αυτή τη μορφή αντίστασης; Φτιάξτε ένα ημερολόγιο που να καταγράφει τις διαδηλώσεις και συγκεντρώστε περισσότερες πληροφορίες για αυτές: πού έγιναν, με ποια αφορμή, ποια ήταν τα αιτήματα, ποια η καταστολή...

Στόχος δραστηριότητας: Να ερευνήσουν τα παιδιά τη μαζική συμμετοχή στην Αντίσταση στην Αθήνα.

Ο ρόλος των γυναικών στην Αντίσταση

Τα ξαδέρφια της Ελισάβετ, ο Μενέλαος και ο Θεοδόσης, «ξέχασαν» την Όλγα. Τι λένε για τις γυναίκες της Αντίστασης; Γιατί πιστεύετε πως λένε αυτά τα πράγματα; Πώς δικαιολογείτε τη στάση τους; Γιατί κυριάρχησε άραγε αυτή η αντίληψη; Συζητήστε και αναζητήστε πληροφορίες από ιστορικές πηγές και σχετικά ντοκιμαντέρ για τον ρόλο των γυναικών και τη συμμετοχή τους στην Αντίσταση (στις πόλεις και στο βουνό). Ποια ήταν η «Μπουμπουλίνα»-Λέλα Καραγιάννη; Τι μπορούμε να μάθουμε για άλλες γυναίκες και κορίτσια;

Στόχος δραστηριότητας: Να πραγματοποιήσουν τα παιδιά μια ιστορική έρευνα και να προσεγγίσουν κριτικά μέσω αυτής κυρίαρχες πατριαρχικές αντιλήψεις.

«Σκέψου να μην υπήρχε ο παράδεισός μας!»

Και στα δύο βιβλία ο λόφος του Στρέφη παίζει πολύ σημαντικό ρόλο: είναι το σκηνικό της δράσης, στέκεται και υπενθυμίζει το παρελθόν. Γνωρίστε την ιστορία του λόφου μέσα από τα στοιχεία που υπάρχουν στις ιστορίες του βιβλίου *Ο καιρός της σοκολάτας* και στις αφηγήσεις των ηρώων του μυθιστορήματος *Τραγούδι για τρεις*, αλλά και τις περιπέτειές του σήμερα. Αναζητήστε σε εφημερίδες και μέσα κοινωνικής δικτύωσης τι συμβαίνει στον λόφο του Στρέφη τα τελευταία χρόνια. Αν ζείτε κοντά, κανονίστε μια εκδρομή και κάντε τη δική σας αυτοψία. Τι μας δείχνει η ιστορία του; Διαβάστε την ιστορία «Ο μπαρμπα-Θωμάς και τα παγόνια» και σταθείτε στα λόγια του γέρου φύλακα που εκμυστηρεύεται στη συγγραφέα πως ο λόφος είναι δικός της, είναι ένα μέρος ασφαλές για ό,τι εκείνη έχει ανάγκη, ένας μικρός παράδεισος, λιγάκι υπερυψωμένος, τόσο όσο να κοιτάει την πόλη από ψηλά, καθώς φυσάει αεράκι. Κάθε παιδί στον κόσμο έχει έναν δικό του λόφο, πραγματικό ή φανταστικό, καταλήγει η Λότη Πέτροβιτς-Ανδρουτσοπούλου, «κι αυτός ο ονειρεμένος λόφος, ό,τι και να συμβεί, θα είναι δικός σου για πάντα». Πώς μοιάζει ο δικός σας λόφος; Τι φυτρώνει στις πλαγιές του; Τι φαίνεται από την κορυφή του;

Στόχος δραστηριότητας: Να μελετήσουν τα παιδιά την ιστορία ενός σημαντικού τόπου στο κέντρο της Αθήνας, να σκεφτούν τις χρήσεις του δημόσιου χώρου, αλλά και να φανταστούν δικές τους προοπτικές και αφηγήσεις.

